

Spiegelland Zuid-Korea

Mgr. Van Looy, Martine Goossens, Elly Mattheus, Catherine De Rijck en Emmanuel Van Lierde
© Bisdom Gent, foto: Isolde Ruelens

*In april verbleef de bisschop gedurende een week in Seoel, hoofdstad van Zuid-Korea. Hij was er op uitnodiging van de salesiaanse gemeenschap. Hij wijdde vier priesters en een diaken en zegende een nieuwe kapel in. In functie van de Missio-campagne trokken met hem mee: Elly Mattheus (Missio), Martine Goossens (Missie-animatie bisdom Gent) en Emmanuel Van Lierde (redacteur Tertio en auteur van het recent verschenen boek *Netwerker van God voor de mensen* over bisschop Van Looy). Het rondetafelgesprek dat we met hen voerden was meteen een reünie van reisgenoten die hun indrukken en ervaringen samenbrachten over een bruisend land met een vitale en jonge katholieke minderheidskerk. Ook Catherine De Rijck (communicatieverantwoordelijke Missio) schoof mee aan.*

Zuid-Korea is op het eerste gezicht een atypisch campagneland. Het is geen klassiek ontwikkelingsland. Vanwaar die keuze?

Catherine: Het past helemaal in onze nieuwe campagne 'tegen de stroom in'. Het is inderdaad geen land dat geld

van ons verwacht. Hier draaien we de rollen om. Wij kunnen veel leren van de wijze waarop christenen in Korea kerk vormen en hun geloof beleven. Ze vormen een minderheid in de Koreaanse samenleving. Ze zijn letterlijk een jonge kerk. Het leek ons het juiste land op het juiste moment,

“
Ik voelde me daar geen buitenstaander of vreemdeling.
”

zeker nu wij hier bij ons dikwijls in een negatief denken zitten over onze kerk.

Skyline Seoul © Elly Mattheus

Daarom noemen we het een 'spiegel-land'.

Emmanuel: Zuid-Korea is nu een welvarend land, maar dat was het helemaal niet toen de bisschop in 1964 voor de eerste keer naar Korea trok. Het was na de oorlog een arm ontwikkelingsland. Intussen is het economisch enorm vooruitgegaan. Met zijn BNP staat het op de elfde plaats in de wereld. En ook het christendom is er gegroeid. Er zijn zo'n 29 procent christenen in Zuid-Korea, waarvan een goede 11 procent katholiek.

Mgr.: Het was inderdaad een arm land toen ik er voor het eerst kwam. Rond Seoel waren er alleen maar onmetelijke rijstvelden en kleine dorpjes met krotten van woningen. Er was nauwelijks onderwijs. Toen de militaire dictatuur een autosnelweg aanlegde van het noorden naar het zuiden, vestigden zich langs de snelweg tal van Amerikaanse bedrijven. Daarnaast zorgden de ontwikkeling van de auto-industrie en van de scheeps-

bouw voor een economische boost. Die ontwikkeling heb ik zien gebeuren toen ik er na mijn studies van 1972 tot 1984 opnieuw werkte als missionaris.

“
**Ook voor ons
 een grote uitdaging:
 kind van onze tijd zijn en
 ten volle christen zijn.**”

**Hoe moeten we ons de
 katholieke gemeenschap
 in Zuid-Korea voorstellen en
 hoe is ze gegroeid?**

Mgr.: In Korea waren het vooraanstaande mensen (professoren, rechters,...) die het geloof hebben aangenomen en die het uitdroegen. De eerste president na de oorlog was katholiek. Zijn zoon is bisschop. Ook de bijzondere figuur van kardinaal Kim heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Intellectuelen waren voor-
 trekkers.

Emmanuel: Allicht heeft het thema van de vrijheid een rol gespeeld in reactie op de dictatuur.

Mgr.: Daarnaast waren er de vrouwen en moeders die actief rekruteerden en mensen meebrachten naar de kerk. Dat resulteerde in vele doopsels van volwassenen, elk jaar opnieuw. Soms tot 150 in een grote parochie! Daar zit natuurlijk een belangrijk sociaal aspect aan. Je hoort ergens bij! Ik zou het niet onmiddellijk catalogeren als 'sociale promotie', maar het geeft wel een goed gevoel om te behoren tot een bloeiende parochie. Aanvankelijk waren er geen katholieke scholen. Die zijn pas later gekomen. Maar de opvang van peuters en kleuters zat wel in de parochies. Een derde factor is de sterk uitgebouwde catechese en vorming aan leken in de parochies.

Martine: We hebben zo een vormingsmoment voor een grote groep catechisten kunnen meemaken. Het was indrukwekkend om te zien hoeveel mensen er verzameld waren.

Skyline Seoul © Elly Mattheus

De ontkerkelijking in het Westen heeft meerdere oorzaken. Eén daarvan, zegt men, is de toegenomen welvaart. Valt Korea dan ook niet ten prooi aan de secularisering?

Mgr.: De kerk in Korea is natuurlijk altijd een minderheidskerk geweest. Dat is anders bij ons. In Korea respecteert de kerk zichzelf ook. Dat zie je aan de smaakvolle inrichting van hun gebouwen.

Emmanuel: Het is nog te vroeg om een tendens waar te nemen, maar er is een lichte knik in de statistieken. Het gevaar bestaat dat mensen vinden dat de kerk te machtig en te klerikaal wordt waardoor ze de armeren in de steek dreigt te laten.

Mgr.: Je mag natuurlijk ook de individualisering niet vergeten. Zeker in de steden stelt de appartementenbouw het sociale weefsel op de proef omdat de gezinnen leven op een kleine en veeleer anonieme plek. Dat wil niet zeggen dat ze niet meer gelovig

Priesterwijding © Emmanuel Van Lierde

zijn, maar het wordt toch anders. De verbondenheid, ook met de natuur, deemstert weg. Het platteland kent natuurlijk een heel andere evolutie.

Martine: Seoul, een stad van 15 miljoen inwoners, is overdag een grijze en grauwe stad met immense appartementen gebouwen. Alleen 's avonds krijgt ze kleur wanneer overal in de blokken de lichten aangaan.

SPIEGEL

Met 29 procent christenen is het christendom doorgedrongen in Korea.

In Japan bijvoorbeeld is dat veel minder het geval.

Dat bleek bijvoorbeeld nog uit de recente film Silence.

Mgr.: Dat heeft alles te maken met de animistische achtergrond van Korea die in Japan ontbreekt. Japan is boeddhistisch. Het animisme, zoals

Priesterwijding © Elly Mattheus

De bisschop te gast bij de Radio van de Vrede in Seoul
© Elly Mattheus

ook in Afrika, is een vruchtbare grond voor het christendom en het werkt vandaag nog door; bijvoorbeeld in de begrafenissen waar men met de overledene een kronkelig pad gaat om de geesten af te stoten. Of zelfs in het Koreaanse woord voor priester: 'shin bu', wat letterlijk betekent 'vader van de geesten'.

Wat biedt de spiegel van de Zuid-Koreaanse kerk voor de Belgische kerk?

Elly: Het bezoek aan de katholieke media heeft mij sterk aangesproken. Er zijn twee kranten, maar ook een radio en een tv-station die permanent uitzenden. Dat gebeurt professioneel en laagdrempelig. Catecheteren kan

bijvoorbeeld ook door het uitzenden van een 'who done it'-serie als Father Brown. Daarnaast waren natuurlijk de liturgische momenten indrukwekkend. Hele gezinnen zijn daarbij aanwezig, iedereen heeft zijn plaats en is welkom. *Martine:* Je wordt inderdaad opgenomen in hun vreugde. Ik voelde me daar geen buitenstaander of vreemdeling, ook al verstond ik geen woord. We communiceerden met het hart. Ik zag een jonge kerk. In mijn contacten op het terrein zou ik onze geloofsgemeenschappen wat graag aanspreken om die blijdschap door te geven. *Emmanuel:* Ik heb bewaarheid gezien wat de bisschop in het boek *Netwerker van God voor de mensen* zegt over de Koreaanse kerk: "De kerk van Korea ging in de beweging van de geschiedenis staan, las de tekenen van de tijd en liet er het licht van het evangelie over schijnen" (p. 55). Dat is ook voor ons een grote uitdaging: kind van onze tijd zijn en ten volle christen zijn. Christenen dragen mee de maatschappij en willen gist in de deeg zijn. Mij vielen ook nog de sterke Bijbelcultuur op en het belang van de permanente vorming. Leken scholen

leken. De plaats van de leken in de Koreaanse kerk is hoe dan ook groot. Dat heeft te maken met historische omstandigheden toen het christendom voet aan de grond kreeg in Korea en er aanvankelijk geen priesters waren.

Martine: Ik heb de indruk dat de priester daar ten volle priester mag zijn. De organisatie wordt gedragen door de leken.

Mgr.: Vergeet niet dat de priester de 'shin bu' is, de 'vader van de geesten'. Hij is dat niet alleen voor de katholieken, maar voor het hele volk. Dat maakt dat er veel respect is voor priesters, ook bij niet-katholieken.

Emmanuel: Toen we vertrokken, was er in de media veel te doen over de oorlogsdreiging vanuit Noord-Korea. Seoul ligt trouwens dicht bij de grens. Van paniek heb ik ginder niets gemerkt. Dat komt wellicht omdat de mensen eraan gewoon raakten. Bovendien: voor hen dreigt er geen oorlog, ze zijn in oorlog. Toch zag ik dat de kerk daar sterk mee bezig is en voortdurend bidt om vrede. Er zijn regelmatig pelgrimages naar en waken aan de grens. Misschien kunnen ook wij in

Bij de Caritas zusters in Seoul © Ely Mattheus

© Emmanuel Van Lierde

© Emmanuel Van Lierde

de missiemaand bewust bidden voor vrede in Korea.

Mgr.: De hele Koreaanse samenleving is bezig met het probleem van de eenheid, maar het is waar: ze zijn niet bang, ze hebben al zoveel meegemaakt dat op niets is uitgedraaid. De kerk speelt een belangrijke rol. Getuige ook het feit dat het Vaticaan gevraagd is om te bemiddelen in het conflict.

Elly: Mensen zijn daar fier om katholiek of christen te zijn. Wij missen dat vandaag. We kruipen te gemakkelijk in onze schelp. Daarom is het zo belangrijk om mensen te helpen om in hun dagelijkse leven verkondigers te zijn van het goede nieuws van het evangelie.

Emmanuel: Voor mij was deze reis een bevestiging van wat ik in het boek *Netwerker van God voor de mensen* heb mogen neerschrijven over de jaren die de bisschop in Korea verbleef, over de inzichten die hij daar opdeed en die hem vandaag ook nog leiden. Het was bijzonder op die plekken te komen die in het boek aan bod komen en mensen te ontmoeten die erin beschreven worden. We hebben de vruchten gezien van wat de bisschop daar gedaan heeft. Zelfs de accordeon bevond zich nog in het museum van de salesianen! Het respect voor hem, die ze 'goede ster' noemden, is er zeer groot.

De periodes waarin bisschop Van Looy werkzaam was in Korea worden beschreven en met unieke foto's gedocumenteerd in het hoofdstuk 'Accordeonpriester in Korea' van het boek *Netwerker van God voor de mensen. Gesprekken met Mgr Luc Van Looy opgetekend door Emmanuel Van Lierde*. Uitgegeven door Halewijn en ook daar te bestellen: www.halewijn.info.